

О. Б. Худик,
аспірант кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

МІСЦЕ СТРАТЕГІЧНОГО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ

O. Khudyk,
graduate student of the department of accounting, analysis and audit
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

THE PLACE OF STRATEGIC FINANCIAL ANALYSIS IN THE SYSTEM OF STRATEGIC ANALYSIS

У статті розглянуто підходи до стратегічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства та виділення його основних видів. Досліджено сутність стратегічного фінансового аналізу як важливого виду стратегічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Доведено його необхідність в умовах високого рівня динамізму, невизначеності та ризику господарювання. На основі проведеного дослідження обґрунтовано мету та завдання стратегічного фінансового аналізу в системі фінансового менеджменту, що дозволяє вдосконалити його теоретичні засади. Узагальнено підходи до виділення об'єктів стратегічного фінансового аналізу. Встановлено, що об'єктом стратегічного фінансового аналізу виступає поточний і перспективний стан фінансового потенціалу підприємства як відкритої соціально-економічної системи. Уточнено сутність фінансового потенціалу, виходячи з потреб аналізу, та розкрито його характерні риси.

The article reviews approaches to the definition of strategic analysis of financial and economic activities of a company and the identification of its main forms. The essence of strategic financial analysis as an important form of strategic analysis of enterprises' business and financial activity is investigated. Its necessity is proved in modern conditions of a high level of dynamism, uncertainty and risk. Based on the research the purpose and objectives of strategic financial analysis are justified in the system of financial management, allowing improved its theoretical foundations. The approaches to the selection strategic financial analysis' objects are generalized. It was established that the object of strategic financial analysis is the current and future state of the financial potential of an enterprise as an open socio-economic system. The essence of financial potential is specified, based on the needs analysis, and its features are discussed.

Ключові слова: стратегічний аналіз, стратегічний фінансовий аналіз, фінансова стратегія, фінансовий менеджмент, фінансовий потенціал.

Key words: strategic analysis, strategic financial analysis, financial strategy, financial management, financial potential.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В умовах динамічності та мінливості зовнішнього середовища, економічної, політичної та соціальної нестабільності в Україні зростає необхідність створення ефективної системи управління, в тому числі фінансового, здатного забезпечити реалізацію стратегічних цілей суб'єкта господарювання, швидку реакцію й адаптацію до змін, сформувати конкурентні переваги, які у перспективі сприятимуть зростанню його ринкової вартості, розробку науково обґрунтованих і своєчасних управлінських рішень.

Для обґрунтування виважених управлінських рішень у сфері фінансово-господарської діяльності

підприємств різної форми власності та галузевої спрямованості вагоме значення має стратегічний фінансовий аналіз. Він дозволяє визначити джерела та засоби підприємства, встановити ключові пріоритети й оцінити їх досяжність, підвищити ефективність використання наявних ресурсів, виходячи з поставлених цілей.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми стратегічного фінансового аналізу розглянуто в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема Г.В. Блакити, І.О. Бланка, Н.М. Гаркуші,

Таблиця 1. Підходи до визначення стратегічного аналізу різними авторами

№	Автор	Визначення
1	2	3
1	М. В. Володькіна [1, с. 61]	Стратегічний аналіз є одним із методів визначення майбутніх тенденцій розвитку фірми.
2	Т. В. Головка, С. В. Сагова [2, с. 8]	Стратегічний аналіз – це спосіб дослідження і перетворення бази даних, одержаних внаслідок аналізу середовища, на стратегію підприємства.
3	Н. М. Гаркуша [3]	Стратегічний аналіз – це комплексне дослідження позитивних і негативних факторів, що можуть вплинути на економічне становище підприємства в перспективі, а також шляхів досягнення стратегічних цілей підприємства.
4	Г. М. Давидов, В. М. Малахова, [4, с.30]	Стратегічний аналіз представляє собою спосіб дослідження явищ та процесів внутрішнього і зовнішнього середовища, у якому функціонує підприємство і визначення на цій основі найбільш ефективних варіантів стратегії діяльності, шляхом перетворення одержаної бази даних.
5	Т. М. Ковальчук [5, с. 46]	Стратегічний аналіз – це системне комплексне органічно взаємозв'язане дослідження факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на економічні перспективи господарської одиниці щодо обґрунтування місії, цілей, формування ефективних стратегій та розробки системи планів як інструментів досягнення стратегічних орієнтирів, діагностика та оцінка змін зовнішнього та внутрішнього середовища для досягнення цілей у змінному середовищі, пошук шляхів адаптації до змін у середовищі й нових можливостей у досягнення глобальних цілей.
6	М. І. Круглов [6]	Стратегічний аналіз – це процес комплексного аналізу внутрішніх ресурсів та можливостей підприємства, що направлені на оцінку майбутнього стану бізнесу, його сильних та слабких сторін, виявлення стратегічних проблем.
7	С. В. Мних [7, с. 40], Ф. Ф. Бутинець [8, с. 30]	Стратегічним економічним аналізом називають дослідження економічної системи за параметрами, які визначають її майбутній стан.
8	І. М. Парасій-Вергуненко [9]	Стратегічний аналіз – система процедур дослідження економічних явищ і процесів, які впливають на діяльність суб'єкта господарювання в минулому, поточному та в майбутньому періодах як на мікро-, так і на макрорівні (тобто з урахуванням впливу зовнішнього середовища).
9	Р. П. Підлипна [10]	Стратегічний аналіз є комплексним дослідженням, спрямованим на перспективу, а його першочергове завдання полягає у повноцінній підтримці стратегічних управлінських рішень.
10	К. І. Редченко [11, с. 38]	Стратегічний аналіз – це комплексне дослідження позитивних і негативних факторів, які можуть вплинути на економічне становище підприємства у перспективі, а також шляхів досягнення стратегічних цілей підприємства.

П.Л. Гордієнка, Л.В. Давидової, Т.М. Ковальчук, К.І. Редченка, А.В. Ситника, Є.М. Сича.

Невирішена частина проблеми полягає у тому, що в науковій літературі не сформовано теоретичних засад стратегічного фінансового аналізу, дискусійним залишається трактування його сутності, мети, завдань та об'єктів як важливого виду стратегічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є на підґрунті дослідження місця стратегічного фінансового аналізу у системі стратегічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства уточнити його економічну сутність, обґрунтувати мету, завдання та визначити об'єкти.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Методологічною й інформаційною основою роботи є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали періодичних видань з даної проблематики.

При проведенні дослідження використовувалися такі загальнонаукові методи: абстрактно-логічний, порівняння, абстрагування, узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У зв'язку з тим, що стратегічний фінансовий аналіз є одним із видів стратегічного аналізу, для обґрунтування його теоретичних засад необхідно перш за все дослідити місце стратегічного фінансового аналізу у системі стратегічного аналізу та підходи до визначення останнього (табл. 1). На жаль, сьогодні аналітичною наукою не сформовано єдиного підходу до розуміння сутності стратегічного аналізу, що призвело до відосoble-

ного розвитку теоретичних засад окремих його видів, визначення взаємозв'язків між ними та виділення їх особливостей. Так, при дослідженні сутності стратегічного аналізу одна група вчених [1; 2; 4] розглядає його як засіб (метод) дослідження. При такому підході кінцевою метою стратегічного аналізу є розробка стратегії підприємства.

У даних визначеннях не враховується, що стратегічний аналіз є окремою функцією управління, методологічною основою розвитку і удосконалення всіх інших функцій та самої системи управління.

Деякі автори ототожнюють поняття стратегічний і перспективний аналіз, або розглядають стратегічний аналіз як складову перспективного [3; 6; 7; 8; 10]. Але, як зазначає К. І. Редченко, "стратегічний аналіз і перспективний економічний аналіз — це не ідентичні поняття" [12, с. 431]. Перспективний аналіз, який здійснюється до початку будь-яких господарських операцій, розглядає процеси фінансово-господарської діяльності підприємства з погляду перспективи. Іншими словами, основним завданням перспективного аналізу є прогнозування фінансового стану підприємства на основі оцінки факторів внутрішнього середовища з урахуванням тенденцій і закономірностей, що існували в минулому. Таким чином, майбутні параметри фінансово-господарської діяльності підприємства визначаються шляхом екстраполяції минулого досвіду функціонування. Відмінність стратегічного аналізу полягає в комплексному дослідженні факторів зовнішнього та внутрішнього середовища [5; 9]. При цьому в умовах посилення конкуренції, швидкого розвитку технології, значного рівня динамізму та ризику господарювання пріоритетним для розвитку підприємства є вплив саме зовнішніх

факторів. Саме існування підприємства буде залежати від своєчасної адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Тому, на відміну від перспективного, стратегічний аналіз є безперервним процесом, який здійснюється у відповідній послідовності на кожній стадії кругообороту капіталу з метою обґрунтування місії, цілей і стратегій підприємства та забезпечення їх найбільш ефективного досягнення.

Різноманітність поглядів на сутність стратегічного аналізу зумовила розбіжності у класифікації його основних видів і, зокрема, за якою типологічною ознакою виділяти стратегічний фінансовий аналіз. Так, Н.М. Гаркуша [19], К.І. Редченко [11] залежно від об'єктів дослідження виділяють: стратегічний аналіз макрооточення підприємства, стратегічний аналіз безпосереднього оточення підприємства, стратегічний аналіз підприємства, стратегічний аналіз продукту, стратегічний фінансовий аналіз, стратегічний інвестиційний аналіз, аналіз стратегій і прийняття стратегічних рішень. Л.Є. Довгань [13] за стратегічними функціями виділяє маркетинговий, виробничий, технологічний, технічний, збутовий, інвестиційний, інноваційний, фінансовий, аудиторський, соціальний, екологічний, ресурсний, дивідендний стратегічний аналіз. На нашу думку, автор здійснює надмірну деталізацію видів стратегічного аналізу, оскільки стратегічний збутовий аналіз доцільно розглядати у складі маркетингового, інвестиційний та дивідендний — у складі стратегічного фінансового аналізу, екологічний і соціальний — у складі стратегічного аналізу соціальної відповідальності. Виділяти види стратегічного аналізу можна залежно від класифікації стратегій. Зокрема, Т.М. Ковальчук [5, с. 14] розглядає класифікацію стратегій за функціональним критерієм: маркетингова, виробнича, організаційна, фінансова, соціальна.

Тому вважаємо доцільним за функціональною ознакою виділення таких видів стратегічного аналізу: маркетинговий, виробничий, фінансовий, організаційно-технічного рівня, аналіз соціальної відповідальності. При цьому важливе значення для ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства будь-якої форми власності та галузевої спрямованості належить стратегічному фінансовому аналізу, який забезпечує реалізацію його цілей і напрямків розвитку, визначення шляхів максимізації прибутку (мінімізації збитків), вибір пріоритетних інвестиційних проектів і оптимізацію джерел фінансування.

Незважаючи на те, що в літературі розглядаються окремі питання стратегічного фінансового аналізу (стратегічний аналіз структури капіталу підприємства, стратегічний аналіз фінансових показників діяльності підприємства, стратегічний аналіз фінансових результатів і фінансових потреб, стратегічний аналіз інвестицій [5; 11; 14; 15]), не приділено належної уваги формуванню теоретичних засад стратегічного фінансового аналізу і, як наслідок, до сьогодні немає однастайності до визначення його сутності.

Деякі аспекти теоретичних засад стратегічного фінансового аналізу розглянуто І.О. Бланком. На його думку, стратегічний фінансовий аналіз — це процес вивчення впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на результативність здійснення фінансової діяльності підприємства з метою виявлення особливос-

тей і можливих напрямків її розвитку в перспективному періоді [16, с. 119]. З таким підходом погоджуються Л.В. Давидова [17], А.В. Ситник [18]. У даному визначенні зміст стратегічного фінансового аналізу обмежується аналізом фінансової діяльності, не враховується, що фінансова діяльність суб'єкта господарювання повинна розглядатися через призму оптимізації всієї господарської діяльності. Види фінансово-господарської діяльності підприємства (операційна, інвестиційна, фінансова), поєднані рухом фінансових ресурсів, є органічно взаємозалежними та взаємопов'язаними. Тому цільова спрямованість стратегічного фінансового аналізу повинна охоплювати всі види діяльності.

М.О. Дем'яненко [19, с. 130] визначає стратегічний фінансовий аналіз як напрям аналізу, що інтерпретує становище підприємства в конкурентному середовищі, вивчає зовнішні та внутрішні фактори, які здійснюють вплив на діяльність підприємства у сфері фінансів у стратегічному періоді. Дане визначення не виправдано звужує семантичну наповненість стратегічного фінансового аналізу, не конкретизує відмінність стратегічного фінансового аналізу від інших видів стратегічного аналізу.

У зарубіжній літературі [20] стратегічний фінансовий аналіз розглядається як поєднання підходів, методів і інструментів оцінки та передачі фінансової інформації про виконання організацію своєї місії з фінансової точки зору. Дане визначення не враховує, що в процесі стратегічного фінансового аналізу виконується не лише оціночна, а й діагностична та пошукова функції [21, с. 72].

Узагальнюючи різні підходи, необхідно зазначити, що при визначенні суті стратегічного фінансового аналізу необхідно виходити з наступних положень: він є самостійною функцією фінансового менеджменту; враховує вплив як зовнішнього, так і внутрішнього середовища (очевидно, що ці два напрямки взаємопов'язані, оскільки результат аналізу — синтез висновків, отриманих у результаті оцінки зовнішніх і внутрішніх факторів); є не тільки ретроспективним, а й прогностичним, тобто оцінює перспективний стан фінансового потенціалу підприємства під впливом можливих змін окремих факторів і умов; є безперервним процесом, його використання є важливим як на етапі розробки і впровадження фінансової стратегії, так і на етапі її реалізації, оцінки та контролю виконання.

Отже, стратегічний фінансовий аналіз — це системне комплексне дослідження факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що формулюють фінансові перспективи підприємства для забезпечення орієнтації фінансово-господарської діяльності на довгостроковий розвиток. Стратегічний фінансовий аналіз повинен забезпечити визначення параметрів фінансової стратегії, виходячи з місії та поставлених цілей, діагностики змін у середовищі, постійної оцінки досяжності цілей і орієнтації на зростання фінансових ресурсів за рахунок підвищення фінансового потенціалу. Він є методологічною основою розробки ефективних стратегічних управлінських рішень.

Стратегічний фінансовий аналіз є безперервним процесом, мета якого повинна формулюватися у нерозривному взаємозв'язку та залежності з метою фінансо-

вого менеджменту, яка полягає у максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах, що забезпечується шляхом максимізації його ринкової вартості [16, с. 21], та з метою стратегічного аналізу, яка пов'язана з формулюванням очікувань по відношенню до майбутнього розвитку підприємства, забезпеченням розробки альтернативних варіантів рішень щодо вдалої довгострокової стратегії, ефективних методів конкуренції і ведення бізнесу для функціонування в довгостроковій перспективі і забезпечення виконання своєї місії [5, с. 46].

Отже, метою стратегічного фінансового аналізу є обґрунтування параметрів фінансової стратегії на основі оцінки поточного та перспективного фінансового потенціалу суб'єкта господарювання для забезпечення його орієнтації на стратегічне зростання та виконання фінансових цілей. Досягнення мети стратегічного фінансового аналізу передбачає вирішення наступних завдань:

- діагностика й оцінка факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що визначають фінансові перспективи розвитку підприємства;
- обґрунтування фінансових цілей підприємства і завдань для їх досягнення при змінах у зовнішньому та внутрішньому середовищі;
- формулювання системи фінансових стратегій для досягнення визначених цілей;
- наукове обґрунтування фінансових планів як інструментів досягнення стратегічних орієнтирів;
- оцінка впливу ризику та невизначеності на перспективи фінансово-діяльності підприємства;
- розробка системи заходів для реалізації стратегій, які забезпечують функціонування у стратегічному режимі;
- контроль за реалізацією стратегії підприємства, оцінка її ефективності та коригування стратегічних пріоритетів з урахуванням змін в оточенні для забезпечення своєчасної адаптації до них.

Важливою передумовою здійснення стратегічного фінансового аналізу є формулювання комплексного підходу до встановлення його об'єкта. І.О. Бланк [16, с. 119—120] вважає, що основними інтегрованими об'єктами стратегічного фінансового аналізу є домінуючі сфери стратегічного фінансового розвитку, до яких він відносить:

- потенціал формування фінансових ресурсів (потенціал формування власних фінансових ресурсів із внутрішніх джерел, потенціал формування власних фінансових ресурсів із зовнішніх джерел, потенціал залучення фінансових ресурсів);
- ефективність розподілу та використання фінансових ресурсів (рівень ефективності використання власного капіталу; рівень ефективності використання активів, рівень ефективності використання інвестицій);
- рівень фінансової безпеки (рівень платоспроможності, фінансової стійкості, фінансових ризиків і ефективності їх нейтралізації, збалансованості та синхронізованості грошових потоків, можливість здійснення фінансової санації в умовах кризи);
- рівень якості управління фінансовою безпекою підприємства (рівень кваліфікації фінансових менеджерів, повнота й якість інформаційної бази для прийняття фінансових рішень, рівень застосування сучасних

технічних засобів, прогресивних фінансових технологій і інструментів, рівень організаційної культури фінансових менеджерів).

А.В. Ситник пропонує виділяти наступні об'єкти стратегічного фінансового аналізу: фінансові ресурси, активи, фінансову збалансованість підприємства, бізнес-процеси фінансового менеджменту, персонал (фінансові менеджери) [18, с. 147].

О.Я. Базилінська [22, с. 5], Т. М. Ковальчук [5, с. 82] під об'єктом аналізу розуміють фінансові відносини, фінансові ресурси, що формуються та використовуються в усіх видах фінансово-господарської діяльності.

Г.В. Блакита [23] виділяє наступні об'єкти стратегічного діагностування стратегічних можливостей фінансового розвитку підприємства: ресурси підприємства для здійснення фінансової діяльності, фінансова структура підприємства, компетенції підприємства із здійснення фінансової діяльності. При цьому систему ресурсів, фінансової структури та компетенцій підприємства, що визначають можливість розвитку його фінансової діяльності у перспективному періоді автор розглядає як внутрішній фінансовий потенціал.

Проведене дослідження показало, що найчастіше вчені до об'єктів стратегічного фінансового аналізу відносять фінансові ресурси, джерела їх утворення, ефективність і напрямки використання, фінансову безпеку, фінансовий стан, якість фінансового управління. Все це інтегрується в одне поняття — фінансовий потенціал. Тому, на нашу думку, об'єктом стратегічного фінансового аналізу є поточний і перспективний стан фінансового потенціалу підприємства.

Поняття "фінансовий потенціал" досліджується багатьма науковцями, проте досі немає однозначного визначення його суті, що пояснюється складністю даної проблематики. Зокрема, під фінансовим потенціалом розуміються ресурси [24], фінансові ресурси [25], фінансовий стан [26], можливості [24; 26], соціально-економічні відносини [27], потенційні фінансові показники (ліквідність, платоспроможність, прибутковість тощо) [28].

Узагальнюючи різні підходи до визначення фінансового потенціалу, необхідно виділити його характерні риси, що дозволяють визначати його як об'єкт стратегічного фінансового аналізу:

- динамічність — сформований як результат миттєвої діяльності, поточний фінансовий потенціал визначає можливість функціонування підприємства та довгострокового майбутнього розвитку для зростання наявного потенціалу в перспективі (перспективний фінансовий потенціал). Виходячи з цього, фінансовий потенціал знаходиться у причинно-наслідковій залежності та зумовленості з ефективністю діяльності підприємства: з одного боку, поточний фінансовий потенціал впливає на майбутню ефективність діяльності підприємства, з іншого боку, досягнутий рівень ефективності фінансово-господарської діяльності буде визначати зростання/зменшення перспективного фінансового потенціалу;
- можливість реалізації фінансового потенціалу залежить від рівня фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ділової активності підприємства та якості управління;

— включає не тільки наявні ресурси, але й потенційні можливості;

— цільова орієнтація — здатність підприємства за допомогою фінансового потенціалу досягати поставлених цілей.

Отже, під фінансовим потенціалом, як об'єктом стратегічного фінансового аналізу, потрібно розуміти сукупність фінансових ресурсів підприємства, джерел їх утворення та напрямків інвестування, які забезпечують здатність досягнення глобальних цілей, реалізації можливостей і уникнення загроз зовнішнього середовища. Даний підхід має важливе значення, оскільки зосереджує увагу на відповідності ресурсів підприємства його місії, фінансовим і нефінансовим цілям.

Чітке визначення об'єкта стратегічного фінансового аналізу створює передумови для подальшого розвитку та удосконалення його методологічних аспектів.

ВИСНОВКИ

Відсутність єдиного підходу до визначення стратегічного аналізу та виділення його окремих видів зумовила розбіжності у трактуванні поняття стратегічний фінансовий аналіз, визначенні його мети, завдань та об'єктів. На основі узагальнення підходів щодо визначення стратегічного фінансового аналізу, доведено, що стратегічний фінансовий аналіз — це системне комплексне дослідження факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що формують фінансові перспективи підприємства для забезпечення орієнтації фінансово-господарської діяльності на довгостроковий розвиток, розкрито його мету та завдання як обов'язкової функції управління. Встановлено, що об'єктом стратегічного фінансового аналізу є поточний і перспективний стан фінансового потенціалу підприємства.

Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні системи методологічних елементів стратегічного фінансового аналізу.

Література:

1. Володькіна М.В. Стратегический менеджмент / М.В. Володькіна. — К.: Знання, 2002. — 149 с.
2. Головка Т.В., Сагова С.В. Стратегічний аналіз: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / За ред. д-ра екон. наук, проф. М.В.Кужельного. — К.: КНЕУ, 2002. — 198 с
3. Гаркуша Н.М. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Навч. посіб. / Н.М. Гаркуша, О.В. Цуканова, О.О. Горошанська. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2012. — 591 с.
4. Давидов Г.М. Стратегічний аналіз: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.050106 "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / Г.М. Давидов, В.М. Малахова, О.А. Магопєць, А.М. Лисенко, Ю.Г. Давидов. — Кіровоград.: КНТУ, 2007. — 221 с.
5. Ковальчук Т.М. Стратегічний аналіз: навч. посібник / Т.М. Ковальчук. — Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. — 424 с.
6. Круглов М.И. Стратегическое управление компанией: учебник для ВУЗов. — М.: Русская Деловая Литература, 1998. — 768 с.
7. Мних Є.В. Економічний аналіз. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 472 с.

8. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит". — Житомир: ПП "Рута", 2003. — 680 с.

9. Парасій-Вергуненко І.М. Стратегічний аналіз у банках: методологія та практика: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 — бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). — К.: — 2009. — 26 с.

10. Підлипна Р.П. Аналіз стратегій діяльності торговельних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 — бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). — К.: — 2010. — 23 с.

11. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: навчальний посібник, видання 2-ге, доповнене / К.І. Редченко. — Львів: "Новий Світ 2000", 2003. — 272 с.

12. Редченко К.І. Особливості формування навчального курсу "Стратегічний аналіз" / К.І. Редченко // Проблеми формування ринкової економіки: міжвід. наук. зб. Спец. вип.: Трансформація курсу "Економічний аналіз діяльності підприємства". — К.: КНЕУ, 2002. — С. 429—443.

13. Довгань Л.Є. Стратегічне управління: навч. посіб. / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. — 2-ге вид. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 440 с.

14. Сич Є.М. Стратегічний аналіз: навч.-метод. посіб. / Є.М. Сич, О.В. Пилипенко, М.С. Стасишен. — К.: Каравела, 2010. — 304 с.

15. Гордієнко П.Л. Стратегічний аналіз: навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і доп. / П.Л. Гордієнко, Л.Г. Дідковська, Н.В. Яшкіна. — К.: Алерта, 2011. — 520 с.

16. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. — К.: Ельга, 2008. — 724 с.

17. Давыдова Л.В. Финансовая стратегия и подходы к определению потенциала предприятия / Л.В. Давыдова, Н.Н. Соколова [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://1fin.ru>

18. Сытник А.В. Стратегический финансовый анализ как исходный этап стратегического финансового планирования / А.В. Сытник [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy-411/business-economics-and-production-management-411/11277-411-0760>

19. Дем'яненко О.М. Значення стратегічного аналізу для ефективної розробки і реалізації фінансової стратегії підприємства // О.М. Дем'яненко // Технологія і техніка друкарства. — 2011. — № 3 (№33) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ovpk.vpi.kpi.ua/images/stories/ovpk/Dem_3.pdf

20. Strategic Financial Analysis for Higher Education / Prager, Sealy&Co. — sixth edition // [Electronic resource]. — Access mode: www.prager.com/FinancialAdvisory/StrategicFinancialAnalysis

21. Ковальчук Т.М. Теорія економічного аналізу: Рек. М-вом освіти і науки України як навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Т. М. Ковальчук. — Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. — 544 с.

22. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.Я. Базилінська. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 328 с.

23. Блакита Г.В. Методологічні аспекти оцінки фінансового потенціалу торговельних підприємств / Г.В. Блакита // Економіка. Управління. Інновації. — 2013. — Випуск № 2 (10) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2013_2_6.pdf

24. Валеєва Ю.С., Ісаєва Н.С. Діагностика производственно-фінансового потенціала промислового підприємства // Економічний аналіз: теорія і практика. — 2007. — № 1 (82) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.lawmix.ru/bux/74432>

25. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства. — К.: Центр навчальної літератури, 2008. — 352 с.

26. Ковалев В.В. Фінансовий аналіз: методи і процедури. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 560 с.

27. Кучер Г.В. Фінансовий потенціал як економічна категорія / Г.В. Кучер // Актуальні проблеми економіки, 2014. — № 9 (159). — С. 46—52.

28. Танклевська Н.С. Фінансовий потенціал як категорія управління фінансами підприємства / Н.С. Танклевська // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. — 2009. — № 2. — С. 257—262.

References:

1. Volod'kina, M.V. (2002), *Stratehicheskyj menedzhment* [Strategic management], Znannia, Kyiv, Ukraine.

2. Holovko, T.V. and Sahova, S.V. (2002), *Stratehichnyj analiz* [Strategic analysis], KNEU, Kyiv, Ukraine.

3. Harkusha, N.M. Tsukanova, O.V. and Horoshans'ka, O.O. (2012), *Modeli i metody pryjniattia rishen' v analizi ta audyti* [Models and methods of decision making in analysis and audit], 2nd ed, Znannia, Kyiv, Ukraine.

4. Davydov, H.M. Malakhova, V.M. Mahopets', O.A. Lysenko, A.M. and Davydov, Yu.H. (2007), *Stratehichnyj analiz* [Strategic analysis], KNTU, Kirovohrad, Ukraine.

5. Koval'chuk, T.M. (2015), *Stratehichnyj analiz* [Strategic analysis], Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine.

6. Kruglov, M.I. (1998), *Strategicheskoe upravlenie kompaniej* [Strategic management of enterprise], Russkaja Delovaja Literatura, Moscow, Russia.

7. Mnykh, Ye.V. (2005), *Ekonomichnyj analiz* [Economic analysis], Tsentri navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.

8. Butynets', F.F. (2003), *Ekonomichnyj analiz* [Economic analysis], PP "Ruta", Zhytomyr, Ukraine.

9. Parasiy-Verhunencko, I.M. (2009), "Strategic analysis of the banks: methodology and practice", Abstract of PHD. dissertation, Accounting, analysis and audit (by types of economic activity), Kyiv National Economic University of Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine.

10. Pidlypna, R. P. (2010), "Analysis of the strategies of commercial enterprises", Abstract of Ph.D. dissertation, Accounting, analysis and audit (by types of economic activity), Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine.

11. Redchenko, K.I. (2003), *Stratehichnyj analiz u biznesi* [Strategic analysis of business], 2nd ed, "Novyj Svit 2000", Lviv, Ukraine.

12. Redchenko, K.I. (2002), "Features of the formation course "Strategic analysis", *Problemy formuvannia rynkovoi ekonomiky: mizhvid. nauk. zb. Spets. vyp.*

Transformatsiia kursu "Ekonomichnyj analiz diial'nosti pidpriemstva", KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 429—443.

13. Dovhan', L.Ye., Karakaj, Yu.V. and Artemenko, L.P. (2011), *Stratehichne upravlinnia* [Strategic management], 2nd ed, Tsentri uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

14. Sych, Ye.M. Pylypenko, O.V. and Stasyshen, M.S. (2010), *Stratehichnyj analiz* [Strategic analysis], Karavela, Kyiv, Ukraine.

15. Hordiienko, P.L. Didkovs'ka, L.H. and Yashkina, N.V. (2011), *Stratehichnyj analiz* [Strategic analysis], 3rd ed, Alerta, Kyiv, Ukraine.

16. Blank, I.O. (2008), *Finansovyj menedzhment* [Financial management], El'ha, Kyiv, Ukraine.

17. Davydova, L.V. and Sokolova, N.N. (2005), "Financial strategy and approaches to the determination of potential of the enterprise", *Finansy i kredit*, vol. 36, pp. 46—49, available at: <http://fin.ru/?id=168&ht=-88&w=%E4%E0%E2%FB%E4%EE%E2>, (Accessed 9 January 2016).

18. Sytnik, A.V. (2013), "Methodological bases of construction of system of financial analysis in trade", *Rehional'na biznes-ekonomika ta upravlinnia*, vol. 1(37), pp. 144—150.

19. Dem'ianenko, O. M. (2011), "The value of strategic analysis for effective development and implementation of enterprise financial strategy", *Tekhnolohiia i tekhnika drukarstva*, vol. 3(33), available at: http://ovpk.vpi.kpi.ua/images/stories/ovpk/Dem_3.pdf, (Accessed 9 January 2016).

20. Prager, Sealy&Co. (2016), "Strategic financial analysis for higher education", 6th ed. // available at: <http://www.prager.com/Public/raihe6.pdf>, (Accessed 10 January 2016).

21. Koval'chuk, T.M. (2011), *Teoriia ekonomichnoho analizu* [Theory of economic analysis], Chernivets'kyj nats. un-t, Chernivtsi, Ukraine.

22. Bazilins'ka, O.Ya. (2009), *Finansovyj analiz: teoriia ta praktyka* [Financial analysis: theory and practice], Tsentri uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

23. Blakytka, H. V. (2013), "Methodological aspects of trade enterprises potential", *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii*, vol. 2 (10), available at: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2013_2_6.pdf, (Accessed 11 January 2016).

24. Valeeva, Ju.S. Isaeva, N.S. (2007), "Diagnostics of industrial and financial potential of industrial enterprises", *Jekonomicheskij analiz: teoriia i praktyka*, vol. 1, available at: <http://www.lawmix.ru/bux/74432>, (Accessed 11 January 2016).

25. Krasnokuts'ka, N.S. (2008), *Potentsial pidpriemstva* [Potential of the company], Tsentri navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.

26. Kovalev, V.V. (2002), *Fynansovyj analiz: metody y protsedury* [Financial analysis: methods and procedures], *Fynansy y statystyka*, Moscow, Russia.

27. Kucher, H.V. (2014), "The financial potential as an economic category", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 9 (159), pp. 46—52.

28. Tanklevs'ka, N.S. (2009), "The financial potential as a category of enterprise financial management", *Visnyk Donbas'koi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii*, vol. 2, pp. 257—262.

Стаття надійшла до редакції 03.02.2016 р.